10e Jaar, No. 63. — 'SHERTOGENBOSCH. — Dingsdag 1 Junij 1847.

DE NOORD-BRABANDER

Staat- en Letterkundig Dagblad.

DICERE VERUM QUID VETAT?
HORATIUS.

ABONNEMENTS-PRIJS
Voor de Stad. . ƒ 12.
Franco per post. » 14.

(Verschijnende driemalen in de week: Dingsdag, Donderdag en Zaturdag.)

ADVERTENTIEN:
15 cents de regel,
behalve 35 cents zegel.

Brieven uit *Rusland*.

TWEEDE BRIEF.

Mijnheer.

[illegible] mijnen eersten brief heb ik voornamelijk ge[illegible] over het geestelijk beheer der katholijke [illegible] en haren toestand van *materiële* schisma, in [illegible], dat zij aan den H. Stoel onttrokken, [illegible] in handen is van den keizer, die de ker[illegible] jurisdictie laat uitoefenen door een kollegie [illegible] priesters, hetwelk geheel aan het ministerie [illegible] diensten onderworpen is. In dezen brief zal [illegible] onderhouden over de middelen, welke in het [illegible] gesteld worden, om vroeg of laat, de ca[illegible] Kerk van Rusland tot een *volkomen* en [illegible] schisma te brengen.

[illegible] zou zich grootelijks vergissen, indien men [illegible] dat de hooge russische geestelijkheid en het [illegible] nement, hetwelk haar aan den leiband heeft, [illegible] aan de roomsche Kerk eenige dier leerstellige [illegible] disciplinaire dwalingen toeschrijven, [illegible] de patriarchen van Konstantinopel zich [illegible] tegen haar gemaakt hebben. Gij hebt [illegible] een oog [illegible] in de synodale [illegible] grondslag van [illegible] der vereenig[illegible] en van hunne inlijving tot de staatskerk [illegible] hebben. Gij hebt dan gezien, dat de [illegible] synode, alle leerstellig verschil ter zijde [illegible], in duidelijke bewoordingen beslist: « Dat [illegible] het oogenblik dat de vereende bisschoppen [illegible] geestelijkheid verklaren, zich in gemeenschap [illegible] stellen met de heilige synode, er geene reden [illegible], iets van hen te vorderen en geen hin[illegible] [illegible] bestaat tegen hunne volkomene [illegible] ging [illegible] de Kerk van Rusland. » Deze [illegible], welke van hoogerhand voorgeschreven [illegible] de russische synode, het voortdurend [illegible] der leeringen van de Kerk welke zij ver[illegible] en bestiert, bewijst duidelijk dat [illegible] elke verwijt van ketterij jegens de roomsche [illegible] heeft afgezien. Het is dus klaarblijkelijk, dat, [illegible] bedoelde van het gouvernement, deze be[illegible] slingelijks bestemd is om van verre eenen [illegible] vereeniging open te stellen, niet met de [illegible] catholijke Kerk, noch met haar apostolisch opperhoofd, welken men meer dan ooit ver af is te willen erkennen, maar met de catholijke Kerk [illegible], welke men van den H. Stoel wil af[illegible] om haar onder het oppergebied van het [illegible] stelsel te brengen. De baan is bereid door [illegible] afval van het griekscb-vereenigd [illegible] het is thans maar te doen om het ge[illegible] der latijnsche Kerk, die in Rusland zoo [illegible] en vervalt, op die baan te brengen. [illegible] catholicismus, [illegible] bij zichzelven, [illegible] is gelangd een aan[illegible] gedeelte der oos[illegible] Kerk aan zich te [illegible], haar hare [illegible] en godsdienstige kerkregels latende; [illegible] dit voorbeeld en geven wij onszelven [illegible] vereenigde *latijnsche* Kerk, haar insgelijks [illegible] latende behouden.

Met deze blijkbare bedoeling heeft de Keizer be[illegible] dacht om de latijnsche mis[illegible] in het *kerkelijk slavonisch* te doen vertalen. Niemand zal toch veronderstellen, dat die vertaling ten doel heeft om de liturgische boeken der latijnsche kerk te doen kennen en vereeren: de russische prelaten zijn overigens genoegzaam met de latijnsche taal bekend, om ze te verstaan en derzelver ouden geest te waarderen; het ligt in de bijbedoelingen des keizers, om deze vertalingen door het roomsch kerkelijk kollegie te doen goedkeuren; ze daarna *gratis* te verspreiden en onder de priesters der roomsche Kerk in omloop te brengen; en wanneer men dan het oogenblik geschikt zal achten, zal men ze langzamerhand de plaats doen innemen der latijnsche boeken, die meer en meer zeldzaam zullen worden, aangezien het ministerie van eerediensten de voorzorg heeft gebruikt, om derzelver druk nog slechts door eene enkele drukkerij, te St. Petersburg gevestigd, toe te laten. Al die berekeningen gaan, zoo als men ziet, hand aan hand; zij vormen eenen keten, welks laatste schakel de algeheele en bepaalde afscheiding der roomsch catholijke Kerk van Rusland en haar inlijving aan de russische, zich noemende [illegible] Kerk, zal uitmaken.

Hetgeen men thans nog het meest bevorderlijk voor dit plan acht, is het stelsel van *verbroedering* tusschen de twee geestelijkheden, vooral van de orde der bisschoppen. De keizer heeft in het afgeloopen jaar, bij eene ukase bevolen, dat al de staatsbeambten der acht eerste klassen, zonder onderscheid van geloofsbelijdenis, op hunne beurt, op zon- en feestdagen de godsdienstoefening in de kapel van het paleis zouden bijwonen, en men heeft zorg gedragen, aan Mgr. Smokhofsky te doen weten, dat aangezien hij, in zijne hoedanigheid van voorzitter van het roomsch-catholijk kerkelijk kollegie, tot de vierde klasse der staatsbeambten behoort (ware hij aartsbisschop of metropoliet, hij zou tot de tweede of derde klasse behooren), hij zich dus onder de beambten van zijnen rang bij de godsdienstoefeningen in de keizerlijke kapel moest vertoonen; en de vreesachtige prelaat, — helaas! wie is niet vreesachtig in Rusland! — heeft de zwakheid gehad aan dit onbegrijpelijk bevel te gehoorzamen; hij [illegible] tijdelijk in de schismatieke eeredienst, door bij die godsdienstoefeningen, alwaar men hem, om hem beter in het oog te doen loopen, eene eereplaats heeft aangewezen, tegenwoordig te zijn. Naauwelijks kan hij zich daarvan op plegtige feestdagen verschoonen, door in te brengen dat zijn pligt vordert, om op die dagen de pontificale dienst te doen in de voornaamste catholijke Kerk der hoofdstad. Deze verschooning is voor die dagen aangenomen, maar men vordert met des te meer gestrengheid, op de overige gevierde heiligendagen, de tegenwoordigheid van den eenigen roomsch-catholijken bisschop bij de schismatieke godsdienstoefening. Daar ik deselve nooit in persoon heb bijgewoond; kan ik u niet zeggen tot hoe ver deze ongelukkige bisschop er deel aanneemt, door, bijv. den [illegible] te nemen of zich te schikken naar de uiterlijke gebruiken der grieksch-russische eeredienst; ik weet alleen dat hij verpligt is, tegenwoordig te zijn bij de grootere verjaardagen van het hof, als die des keizers, zijner komst op den troon, zijner krooning enz. Op die plegtige dagen bidt de dienstdoende geestelijke na de mis een bijzonder gebed, gedurende hetwelk een ieder verpligt is, te knielen. Men kan over de strengheid, waarmede de keizer de inachtneming dezer formaliteit handhaaft, oordeelen, wanneer men bedenkt dat hij aan het hof van Sardinie de terugroeping van den graaf de Sales, deszelfs vertegenwoordiger te St. Petersburg gevraagd heeft, alleen omdat hij op een' dier dagen bij dit gebed tegenwoordig zijnde, geweigerd had zijne knie te buigen, hetgeen hij, en niet zonder reden, beschouwde als eene, althans uitwendige deelneming in eene eeredienst, door zijne Kerk veroordeeld. Uit dit voorbeeld kan men nagaan of de catholijke bisschop aan de gevolgen van eene zoodanige weigering ontsnappen zou; en daar hij tot heden nog niet door eenen enkelen slag van den keizerlijken toorn getroffen is, mag men veronderstellen, dat hij zich wel wacht, eenig uitwendig teeken van afkeuring jegens de schismatieke eeredienst aan den dag te leggen.

Dit stelsel van ineensmelting der twee Kerken had zich reeds geopenbaard bij gelegenheid van het overlijden van Mgr. Pawlofsky, gekozen, dat is te zeggen door den keizer benoemde aartsbisschop, die echter nog niet door den H. Stoel erkend of bekrachtigd was. Twee russische bisschoppen waren afgezonden geworden om *zijn ligchaam te begroeten*, naar het russisch gebruik, hetwelk niet bestaat in het besproeijen met wijwater, maar in het naderen en herhaaldelijk buigen voor het lijk, met het bidden, onder een aantal kruisteekens van het: *Memoria aeterna*, hetwelk bij de Grieken ons gebed: *Requiem aeternam* vervangt. Deze ceremonie, verrigt over een lijk, hetwelk met de teekenen der bisschoppelijke waardigheid bekleed was, had klaarblijkelijk ten doel, om zonder voorbehoud aan den overledene het bisschoppelijk karakter toe te kennen en daarbij de orthodoxie der Kerk, welke hij, als eerste herder bestierd had, te erkennen. Eene zoo voorkomende beleefdheid moest overigens in de bedoeling des keizers (want zij kon niet zonder zijne bevelen geschied zijn) het gevolg hebben, van later, bij gelegenheid, wederkeerig dezelfde beleefdheid te vorderen.

De oude metropoliet Seraphim, van Petersburg en Novogorod, op wien men gedurende zijn leven weinig acht geslagen had, was komen te overlijden. Men bereidde hem de prachtigste lijkfeesten, waarbij men op het denkbeeld kwam, om den catholijken bisschop, den kerkelijken raad, de geestelijkheid, de kweekelingen der kerkelijke [illegible] met hunne leeraars uit te nodigen. Het [illegible]

schoon, mogen geweest, den langen stoet te zien bestaande uit de synodeen corps, het gansche russisch episcopaat, de priesters en diakenen der russische Kerk, en onder hen vermengd eenen bisschop, met den roomschen mijter op het hoofd, predikheeren met hun wit gewaad en de studenten der catholijke godgeleerdheid; want, wij men hen uitnoodigde, moest men hen wel plaatsen naar hunnen rang aanwijzen. Dit was het waarschijnlijk, hetgeen den bisschop en de catholijke geestelijkheid bevrijdde van eene bijwoning, waarvan men ter geschikter tijde voorzeker eene goede partij zou getrokken hebben.

Men achtte het russisch volk nog niet genoegzaam voorbereid tot het vreemd schouwspel van eenen gemengden optogt, waarvan het niets zou begrijpen en welke welligt deszelfs eenvoudigheid zou geërgerd hebben. Men zag dus van die parade af en vergenoegde zich, nog voor eenigen tijd, met die van eenen catholijken bisschop, in zijn bisschoppelijk gewaad, voor een schismatiek altaar nederknielende. Ik herhaal het, dit was zeer gelukkig voor hen, want indien de uitnoodiging niet ter zijde ware gesteld geworden, weet men wezenlijk niet of men moeds genoeg zou gehad hebben om haar af te wijzen en vastberadenheid genoeg om in die weigering te volharden.

Ik dacht meer uitgestrektheid aan dezen brief te geven en u nog te onderhouden over onze kerkelijke akademie en andere aangelegenheden van hetzelfde belang; doch het vertrek van den persoon, die den moed heeft zich met mijne twee brieven te belasten, verpligt mij eene nadere gelegenheid indien ik dezelve, bij de groote omzigtigheid, welke men in acht moet nemen, vinden kan, af te wachten, om u te zenden hetgeen ik nog te zeggen zou hebben over den tegenwoordigen toestand onzer Kerk, die van dag tot dag ernstiger bedreigd wordt door het schisma ingesloten en, even als hare zuster, de vereenigde-grieksche Kerk, aan den boom des levens, die zijne wortels te Rome heeft, afgerukt te worden.

KERKELIJKE STAAT.

ROME 18 mei. De bevolking van Rome, zoo regtmatig vol vervoering jegens den opperherder, welken de Voorzienigheid haar in deze moeijelijke tijden schonk, kon den dag van den 13 mei, verjaardag van Z. H. Pius niet laten voorbijgaan, zonder een nieuw blijk te geven der gevoelens welke haar jegens haren Vorst bezielen. Den 13 dus zijnde tevens de Hemelvaartsdag, begaf zich eene ontelbare menigte tegen den middag naar het plein van het Quirinaal. De Paus was, als naar gewoonte, naar St. Jan van Latranen gegaan, om dien grooten feestdag te vieren. Bij zijne terugkomst werd hij door het gejuich en de vivats der menigte ontvangen. Na door dezelve al zegenende naar zijn paleis getrokken te zijn, vertoonde Pius IX zich aan het balkon en duizenden van handen verhieven zich, elke eenen schoonen bloemruiker wuivende. Z. H. scheen zeer aangedaan over dit bijzonder bewijs van kiesche oplettendheid. Op het daverend gejuich volgde eene eerbiedige stilte en de H. Vader sprak den plegtigen zegen over zijne getrouwe onderdanen uit. Des avonds was de gansche stad, uit eigene beweging der bevolking, prachtig verlicht.

GRIEKENLAND.

Volgens de laatste tijdingen uit Athene zou het gouvernement besloten hebben den weg van toegeeflijkheid in te slaan om een einde te maken aan het verschil tusschen Griekenland en de Porte. Dit besluit zou genomen zijn in eene bijeenkomst van het grieksche kabinet. Deze tijding is echter nog niet officieel.

Eene correspondentie uit Ancona aan de *Augsb. Zeit.* bevestigt de tijding der vraag tot bemiddeling door Griekenland aan het Oostenrijksch kabinet gedaan. Zij voegt er bij dat het [illegible] Rusland zoo slecht gezind zoude zijn jegens Griekenland als men beweerd heeft en dat het, daarentegen, bereid is, de hand te leenen in eene volkomende bijlegging van het verschil.

ZWITSERLAND.

De radikale constitutie van Geneve is den 24 mei door 5,527 stemmen van de 8,698 goedgekeurd.

ENGELAND.

LONDEN 26 mei. Gisteren heeft Mgr. de bisschop van Troije, *in part.* den eersten steen gelegd van eene nieuwe catholijke kerk in het dorp Waadsworth, bij Londen.

— De generaal Espartero, hertog der Overwinning, heeft op eene officieele wijze in de dagbladen bekend gemaakt dat hij bij koningin Isabella geen aanzoek had gedaan, om in Spanje terug te mogen keeren en dat zoo hem door de koningin het verlof werd vergund om zijn vaderland weder te betreden, zulks van de zijde van H. M. eene vrijwillige daad zou wezen.

IERLAND.

De tijding van het overlijden van D. O'Connell heeft te Dublin onder alle partijen eenen smartelijken indruk te weeg gebragt. Het repealgenootschap heeft deszelfs wekelijksche zitting, uithoofde dier treurige gebeurtenis verschoven.

Het engelsch gouvernement schijnt eenige vrees te koesteren voor het oogenblik waarop het lijk van den edelen overledene naar Ierland zal overgebragt worden. Het iersche volk bereidt voor deszelfs lijkrijden de schitterendste lijkplegtigheden.

— In den vroegen ochtend van den 26 mei zond men bij alle toegangen van Conciliation Hall aanplakbilletten waarop geschreven stond: Helaas! Helaas! O'Connell is niet meer! Des anderen daags zou het repealgenootschap eene vergadering houden ter opstelling van een adres aan het volk, betrekkelijk deze verschrikkelijke en noodlottige gebeurtenis.

SPANJE.

MADRID 22 mei. Het bevestigt zich meer en meer dat de verwijdering, welke tusschen den koning en de koningin heerscht, uit een verschil over voorregten en gezag vloeit en niet uit persoonlijke affairen. De vorderingen des konings zijn in strijd met de huwelijksvoorwaarden, door den heer Isturitz opgesteld en door de koningin moeder goedgekeurd.

— De *Clamor publico* zegt dat te Villanova de la Serena, ernstige onlusten uitgebroken zijn, ten gevolge van de duurte der granen. Daar de overheden geene militaire magt ter harer beschikking hadden, hebben zij het oproer niet kunnen dempen.

— *El Faro* beweert dat de heerschende gedachte der regeerders is, om eene groote geestkracht aan den dag te leggen, ten gevolge waarvan men eenige afzettingen te gemoet ziet.

FRANKRIJK.

PARIJS 27 mei. De commissie van het Hof der Pairs gaat steeds voort met verhooren.

— Men verzekert dat de heer Cormenin (Timon) aangezocht is door een groot aantal kiezers van het vierde arrondissement van Parijs, om het kandidaatschap tot de Kamer te aanvaarden, ter vervanging van den onlangs overleden heer Ganneron.

— 28 mei. Het gerucht verspreidt zich dat de hertog de Broglie bepaaldelijk de ambassade van Londen geweigerd heeft. Men zegt dat hij den toestand zijner gezondheid en de voor hem bestaande behoefte tot rust als redenen zijner weigering heeft opgegeven.

NEDERLAND.

'S HERTOGENBOSCH, 31 Mei.

Gisteren avond tegen half tien ure kwamen twee ruiters in vollen galop of liever in dollen hol den Vughtschen weg stadwaarts afrijden, niet op den steenweg, maar op het zand, zoodat men hen niet hooren kon, en bij het flaauwe schemerend maanlicht, niet ligt zien konde. Een seconde later en een vijftal vreedzame wandelaars, waaronder drie kinderen, waren het slagtoffer dier dollemanspartij geweest; zij hadden hun behoud alleen te danken aan de spoed, waarmede zij zich in het gras en op den grond nederwierpen. *Die moeten ze maar mijden!* was het gezegde dier groote heeren, waarvan de een officier, de ander burger was en in welken laatsten wij vermeend hebben iemand te erkennen, die door zijnen stand en betrekking eerder het voorbeeld van goede orde en burgerdeugd behoorde te geven, dan zulke *fanfaronnades*. Het moge er weder toekomen, het is Goddank nog zoo ver niet, dat het goede volk zich gelukkig mag achten van onder de paarden zijner beheerschers vertreden te worden.

— Uit Vught schrijft men ons van den 9 mei:

» Heden morgen omstreeks 8 ure arriveerde alhier Z. M. onze Koning, komende van Tilburg, met H. D. adjudant, den heer Merkus, om de onderhanden zijnde lunetten n°. 5 en n°. 7 in oogenschouw te gaan nemen, bij welke gelegenheid Z. M., H. D. weltevredenheid heeft te kennen gegeven. In den loop van de aanstaande maand zullen waarschijnlijk de aangenomene werken ten einde gebragt worden. Daarna heeft de Koning het door hem aangekochte landgoed Reeburg alhier gaan bezigtigen en na zich een weinig aan het Logement *het Bijltje* te hebben opgehouden de terugreis naar Tilburg aangenomen.

— Uit den Kaatsheuvel worden wij verzocht te melden, dat het ons van daar toegezonden berigt, alsof zoude in de R. K. Kerk dier gemeente in den nacht van den 23 op den 24 een diefstal gepleegd zijn, geheel ongegrond is; als hebbende in gemelde Kerk, bij menschengeheugen niets dergelijks plaats gehad.

— Tusschen den 28 en 29 Mei jl. zijn in de Beek schetsen onder Hedikhuizen gestolen: negen spaden van even zoovele arme werklieden, welke gewoon waren die op de plaats van het werk te bergen. Degenen welke, van den dader of de daders [illegible] bepaalde aanwijzing kunnen doen, worden verzocht zich te vervoegen bij den Burgemeester van voornoemde gemeente, die aan de zoodanige, des [illegible] bijzende, eene goede belooning zal ter hand stellen.

— Zoo als het berigt, betrekkelijk den gunstigen afloop van den op 22 dezer gehouden proefrid tusschen 's Gravenhage en Rotterdam deed vermoeden was de spoedige opening en dus, van de gehele linie, niet meer twijfelachtig, en is dan ook, [illegible] na eene tweede niet minder gunstig uitgevallen proef op woensdag jl. de plegtige opening van de sectie van den Hollandschen spoorweg bepaald [illegible] aanstaande. De verschillende autoriteiten en andere genoodigden ter bijwoning dezer in [illegible] opzigten belangrijke plegtigheid, zijn verzocht om zich tot dat einde voorzien van hun uitnoodigings-bewijs, tijdig genoeg op den morgen dier dag ten acht ure te gaan aan het station te 's Gravenhage, ten einde met den feesttrein ten elf ure te Rotterdam in te treden.

De openstelling voor het publiek kan nu met [illegible] zekerheid op donderdag verwacht worden, [illegible] volgens eene *officieuse* mededeeling, waarop wij [illegible] te kunnen staat maken is het daartoe [illegible] kende voorstel bereids aan den Raad gedaan [illegible] officieele aankondiging mag men dus elk oogenblik te gemoet zien. *(Ned. St.)*

'S HAGE, 28 mei. Heden heeft de procureur generaal bij den Hoogen Raad, Mr. van Maanen conclusie genomen in *twaalf* van de hangende *acht en vijftig* zaken tot inroeping van het [illegible] der wet van 29 Nivose XIIIde jaar, en mitsdien opvoeding door den staat van een aangewezen door vaders van zeven in leven zijnde kinderen.

De procureur-generaal heeft in een der zaken, namelijk van J. Heymans, waar de hoofdkwestie zich geheel zuiver voordeed, geconcludeerd tot toewijzing van den eisch, strekkende tot veroordeeling van den Staat, tot opvoeding van den aangewezen zoon, of wel tot betaling van zoodanige som als de raad zal vermeenen te moeten bepalen. In nog zeven andere zaken heeft procureur-generaal gelijke conclusien genomen, en is de uitspraak in de eerste zaak bepaald op heden over 14 dagen, en die in de andere op 2, 3 en 4 weken.

De conclusie in 5 andere zaken, in welke de aangewezen zonen meer dan 14 jaren oud waren, of waarin onregelmatigheden in de aanwijzing voorkwamen, is geweest tot ontzegging van de gedane eischen en veroordeeling in de kosten. De uitspraken zijn bepaald op 2, 3 en 4 weken.

LATERE BERIGTEN.

De laatste tijdingen uit Griekenland doen het als zeker voorkomen, dat deze mogendheid zich bepaald heeft verklaard toe te geven aan de voorwaarden van schikking, twee maanden geleden door Oostenrijk voorgesteld, en welke den althans ogenblikkelijken teragkeer van den heer Mussurus naar Athene, ten einde er de *excuses* van den heer Coletti te ontvangen, in zich bevatten.

Het repealgenootschap heeft een manifest aan het iersche volk, ter gelegenheid van het overlijden van O'Connell, uitgevaardigd, waarvan wij in ons volgend nommer den inhoud zullen mededeelen.

Lord Clarendon is den 26 mei als onderkoning van Ierland, op het paleis te Dublin geïnstalleerd.

De koningin van Spanje zou stellig den 24 mei te Madrid terug komen, de koning zou te gelijker tijd het paleis weder betreden.

De interventie in Portugal is beslist, er moet thans reeds aangevangen zijn.

Ingezonden Stukken.

Geertruidenberg 28 mei 1847.

Aan de Redactie van de Noord-Brabander.

Mijnheer!

In het belang der waarheid en ter voorkoming van verkeerde gevolgtrekkingen, nemen wij de vrijheid UWEd. eenige teregtwijzing te doen toekomen nopens het vermelde in UWEd. geacht dagblad van gisteren, met betrekking tot het ongeluk, den heer Birotte van Luik overkomen is.

Als ooggetuigen dier rampvolle gebeurtenis kunnen wij verklaren dat de machine der boot, welke bij de reis van Luik naar Holland op de Bovenmaas aan den grond zat, zeer zacht werkte en alzoo bezig was vlot te werken toen het ongeluk plaats vond. Het *Handelsblad* van gisteren behelst de ware toedragt der zaak, alleenlijk met die uitzondering dat het ongeval niet op Zondag den 23, maar op Saturdag den 22 dezer, heeft plaats gehad.

De machine der boot is, overeenkomstig de bestaande verordeningen op den 26 dezer, vanwege het Hooge Bestuur gekeurd en in alle opzigten deugdzaam bevonden geworden.

Door de onverwijlde opname dezer regelen in UWEd. dagblad, zal zich verpligt gevoelen de Directie der Stoomboot-onderneming van Geertruidenberg op Rotterdam.

Namens dezelve,

De Directeur,

C. J. KOENE, Pz.

Wij voldoen te gereeder aan vorenstaande verlangen, nademaal wij sedert eenige dagen herhaaldelijk, zoo wel van de soliditeit der geheele constructie als van het fraaije en gemakkelijke der Stoomboot, de Stad Geertruidenberg *hebben hooren getuigen.*

De Redactie.

Mengelwerk.

LEVENSSCHETS

VAN

DANIEL O'CONNELL.

Daniel O'Connell was de oudste zoon van Morgan O'Connell, van Carhen, en van Catharina, zuster van O'Mullane, van Whitechurch, in het graafschap Cork, een zeer oud en eerbiedwaardig geslacht van Ierland. Hij werd geboren te Carhen, op omtrent eene mijl afstands van het stadje Cahiroaven, in het graafschap Kerry, den 6 augustus 1775, dat gedenkwaardige jaar, wegens den aanvang der vijandelijkheden tusschen Engeland en deszelfs koloniën in Amerika. O'Connell bragt zijne eerste jaren in dat dorp door en verliet het slechts om van tijd tot tijd langdurige bezoeken te Darynane, bij zijnen oom van vaders zijde, Maurits O'Connell, af te leggen; daar deze kinderloos was, nam hij zijne twee neven Daniel en Maurits als zijne kinderen aan en droeg voor het grootste gedeelte de zorg over hunne opvoeding. Een arme dorpsmeester, David Mahoney genaamd, was de eerste persoon die aan Daniel het A. B. C. leerde.

Dertien jaren oud zijnde werd Daniel naar de school van den heer Harrington gezonden; deze was de eerste school, welke door eenen catholijken priester gehouden werd sedert de strafwetten, tegen de bemoeijenis der catholijke geestelijkheid in het onderwijs uitgevaardigd. Na verloop van een jaar, nam zijn oom Maurits hem van de school en liet hem, met zijnen broeder, naar het vasteland vertrekken. Te Luik aangekomen kon O'Connell geen toegang tot het kollegie verkrijgen, omdat hij boven de jaren van toelating was; zij keerden dus naar Leuven terug, om aldaar de nadere bevelen hunner ouders af te wachten. Terwijl Maurits zich aldaar aan de vermaken der jeugd overgaf, gehoorzaamde Daniel aan edelere ingevingen en, kwam als vrijwilliger in een der kollegien der Universiteit, alwaar hij spoedig de eerste van 120 kweekelingen was.

Op bevel hunner ouders gingen zij naar St. Omer, alwaar zij een jaar verbleven. De vorderingen van Daniel, in het kollegie dier stad, waren zoo groot dat dr. Stapleton, president van het kollegie, aan zijnen oom schreef, in de volgende bewoordingen: „Wat zijne toekomst [illegible] Daniel betreft, ik kan niets anders van hem zeggen, dan dat hij bestemd is, om eene groote plaats in de maatschappij te bekleeden, of ik zal mij nooit eens in mijn leven vergist hebben."

Na een jaar te St. Omer gebleven te zijn, werden Daniel O'Connell en zijn broeder in het engelsch kollegie van Douai geplaatst, alwaar zij bleven tot in het begin van het jaar 1793. Op den dag zelven der onthoofding van Lodewijk XVI, den 21 januarij, verlieten de broeders gezamenlijk Douai, om te Calais scheep te gaan. Nauwelijks waren zij op de paketboot, welke hen naar Douvres moest vervoeren, of zij rukten de driekleurige kokarde af, welke zij, tot hunne persoonlijke vrijheid, verpligt waren geweest op hunne hoeden te steken. O'Connell heeft dikwijls gezegd dat de afschuwelijkheid der revolutie bijna een tory van hem gemaakt hadden.

In 1794 werd Daniel O'Connell te Lincoln's Inn als student in de regten aangenomen. Na zijne graden bekomen te hebben, begaf hij zich in 1798 naar Dublin, alwaar hij als advokaat de praktijk aanvaardde. Gedurende de rebellie diende hij in de burgerlijke artillerie, de artillerie der advokaten geheeten, en onderscheidde zich door een aantal daden van dapperheid en menschlievendheid.

De eerste proef van welsprekendheid legde O'Connell af in eene redevoering tegen de Unie. Dit was eene moedige daad voor eenen vijfentwintigjarigen jongeling. Het schrikbewind heerschte toen in Ierland. De protestanten zelve, die vaderlandslievende gevoelens aan den dag legden, werden in den ban eener bloeddorstige onverdraagzaamheid geslagen. Zonder zich door de vrees te laten overmeesteren, sprak O'Connell zijne eerste rede uit in eene vergadering van Catholijken te Dublin, gehouden op *Royal Exchange*, om een verzoekschrift tegen de Unie te onderteekenen. De opstand werd vernietigd en uit een gejaagd door den wreeden majoor Sirr, een der geduchtste agenten der britsche opperheerschappij. Toen in 1803 de opstand van Emmetts uitbrak, werd O'Connell geroepen om in het corps infanterie der balie te dienen, doch hij weigerde de wapens op te vatten;

de ijselijkheden des burgeroorlogs hadden te diepen indruk op zijn gemoed gemaakt. In 1804 werd het *catholijk bureau* bij eene proclamatie van het gouvernement ontbonden, doch het herrees spoedig onder den naam van catholijk comité.

Als lid van dit comité ving O'Connell zijn streven aan voor de emancipatie der catholijken, en volhardde in zijne pogingen met eene buitengewone geestkracht en volharding, ondanks alle redenen van ontmoediging en al de hinderpalen, welke zijne onderneming onuitvoerbaar deden voorkomen. In eenen brief welken hij later aan lord Shrewsbury schreef, gaf hij aldus verslag van zijnen arbeid en van de moeijelijkheden, welke hij te overwinnen had gehad.

„Gedurende de twintig jaren, welke de emancipatie vooraf zijn gegaan, heeft al de last der onderneming op mij gedrukt. Ik moest de vergaderingen beleggen, de aldaar te behandelen punten voorbereiden, de bezwaren van alle personen, die zich tot mij tot bekoming van regt vervoegden, onderzoeken, de traagheid der onverschilligen aansporen, den ijver der overdrevenen temperen, de klippen en gevaren der wet ontduiken, talrijke verraderlijkheden verijdelen en onophoudelijk tegen de magtige en ontelbare vijanden onzer zaak strijden."

De kwestie van het *veto* gaf aanleiding tot eenen langdurigen en vinnigen woordentwist, waarin O'Connell een groot deel nam. Hij wilde de volkomene emancipatie, zonder voorwaarden, zonder waarborgen; hij schreef zelfs over dit onderwerp een vertoog aan den Paus.

Het jaar 1815 werd gekenmerkt door een der droevigste episodes uit het leven van O'Connell. De iersche advokaat had de heer Esterre, lid der stedelijke corporatie van Dublin, voor eenen ellendeling uitgemaakt en daarop volgde een tweegevecht. Men streed met het pistool; de heer Esterre schoot eerst en miste zijne tegenpartij. O'Connell bragt hem eene doodelijke wonde toe. Later was hij op het punt van zich andermaal in een tweegevecht te begeven; toen was zijne tegenpartij de heer Peel, later sir Robert Peel geworden, doch op het oogenblik, dat hij zich naar Ostende zou begeven, alwaar de strijd zou plaats hebben, werd O'Connell in zijne woning gevangen genomen. Later heeft de iersche volksvriend dikwijls zijnen afschuw voor tweegevechten aan den dag gelegd in bewoordingen, welke bewezen dat zijne eerste en noodlottige ontmoeting eenen diepen indruk op zijn hart had nagelaten.

Bij de troonsbeklimming van Georges IV, bezocht deze vorst Ierland. O'Connell, even als zoovele anderen zich vergissende omtrent de vrijzinnige bedoelingen van den ex-regent, voegde zich bij de menigte aanzienlijke Ieren, die den koning met de grootste eer onthaalden. Op den dag waarop George scheep ging om naar Engeland terug te keeren, overhandigde O'Connell aan het hoofd eener deputatie der Catholijken, hem eene lauwerkroon welke, volgens de officieele tijdingen van die dagen, met welwillendheid aangenomen werd. In 1823, stichtte O'Connell, met overleg van den heer Steel het catholijk genootschap, welks pogingen eenige jaren later, de emancipatiebill ten gevolge moesten hebben. In 1828 door het graafschap Clare, als deszelfs vertegenwoordiger in het Parlement gekozen, kwam de bevrijder zitting nemen in het Lagerhuis, doch weigerde den eed van suppremacie af te leggen. Zijn gedrag in de Kamer gaf aanleiding tot beraadslagingen in het Parlement en voor de regtbanken; het sluiten der zitting kwam daaraan een einde maken; doch het teeken was gegeven en de beweging was over gansch Ierland zoo bedreigend geworden, dat het kabinet, ter voorkoming van burgeroorlog, bij den aanvang der volgende zitting de emancipatie-bill voordroeg. Krachtens die bill kon O'Connell wettelijk zitting nemen zonder eenen eed af te leggen, welke tegen zijne godsdienstige belijdenis streed.

Den 13 februarij werden de heeren O'Connell, Steel en Barret voor de regtbanken vervolgd, uithoofde zij, in strijd met de proclamatie van den onderkoning, openbare meetings gehouden hadden; doch de wet, die tot grondslag dezer vervolgingen diende, gedurende de instructie der zaak vervallen zijnde, konden de volksmenner en zijne vrienden niet veroordeeld worden. Bij het overlijden van Georges IV was hij lid van het nieuwe Parlement als vertegenwoordiger van het graafschap Waterford. In 1831 werd hij gekozen door het graafschap Kerry alwaar hij geboren is. In 1832 vertegen-

woordigde hij de stad Dublin tot in 1836. Zijne herkiezing door de kiezers dier stad vernietigd zijnde, werd hij dat jaar benoemd door het vlek Kilkenny, doch in 1837 werd hij op nieuw te Dublin gekozen. Bij de algemeene verkiezingen in 1841 koos de stad Cork hem tot haren vertegenwoordiger, en dit is hij tot aan zijnen dood gebleven.

O'Connell heeft gedurende 18 jaren in zeven achtereenvolgende Parlementen zitting gehad, onder de regering van drie vorsten en onder zes verschillende kabinetten. Volksredenaar, wist hij zich op de hoogte zijner hoorders te plaatsen, en daalde hij soms in de meetings tot de uiterste platheid der taal af, in het Parlement wist hij zich steeds tot de hoogte der plaats, waar hij zich bevond, te verheffen. Hij heeft deel genomen aan de meeste der belangrijkste beraadslagingen in het Lagerhuis sedert zestien jaren. Weinige redenaars hebben hem overtroffen of zijn hem zelfs gelijk geweest in de beraadslagingen over de *reformbill*. De gebeurtenissen van zijn parlementair leven zijn overigens weinig beduidend, want zijne buitengewone positie heeft hem steeds allen invloed benomen, om eenen maatregel te doen aannemen of verwerpen. De voornaamste dier gebeurtenissen is zijn voorstel, den 22 april 1834 aan het Parlement gedaan tot intrekking der Unie.

De iersche redenaar ontwikkelde zijn voorstel in eene redevoering, welke niet minder dan zes uren duurde. Na eene beraadslaging van vijf zittingen, werd zijn voorstel verworpen door 523 stemmen tegen 38. Een enkel engelsch lid stemde voor hetzelve. De 30 en 40 iersche leden, die altijd met hem stemden en welke men den staart van O'Connell noemde, hebben eenen zekeren invloed gekregen toen de partijen in het Lagerhuis omtrent gelijk stonden. Alzoo heeft O'Connell en zijn *staart* van 1835 tot 1841 het ministerie lord Melbourne en zijne whigsaanhangers staande gehouden. Daaruit verkreeg O'Connell eenen zekeren invloed op het bewind van Ierland. De politiek van dit kabinet jegens de iersche bevolking werd vredelievender, en de beweging was merkelijk aan het bedaren toen Sir Robert Peel aan het hoofd der zaken kwam.

Deze gebeurtenis was het teeken eener nieuwe beweging. Toen, en niet in 1830, werd het repealgenootschap, wiens beraadslagingen en handelingen twee jaren later al het gewigt van beraadslagingen en handelingen eener groote staatkundige vergadering moesten erlangen, opgerigt. Later, in 1843, kwamen de monster-meetings van Tara, Curragh, Kildare, Mullaghmast; over gansch Ierland weêrgalmde de kreet van herroeping der Unie. Het iersche volk stond, onderwezen en ingelijfd, onder het bevel van aangewezene opperhoofden, wier bevelen het met eene militaire stiptheid nakwam; terwijl de man, die deze uitgebreide beweging uitgelokt had en bestierde, aan gansch Europa te kennen gaf, dat hij zich bevond aan het hoofd van 500,000 loyale onderdanen, die bereid waren te sterven, om de herroeping der Unie te verkrijgen.

Het gouvernement, door die vertooningen in verlegenheid gebragt, wilde er een einde aan maken. De gewapende magt verzette zich tegen de groote meeting van Clontarf, welke den 8 october 1843 moest plaats hebben, en den 14 dierzelfde maand werd O'Connell in staat van beschuldiging gesteld. Tot een jaar gevangenis en 2000 p. st. boete veroordeeld werd O'Connell met 10 andere iersche patriotten in de gevangenis van Richmond te Dublin opgesloten, hij bleef er echter slechts drie maanden, wijl het vonnis waarbij hij veroordeeld was, door het Hof der Lords vernietigd werd.

O'Connell heeft gedurende eenigen tijd openbare bedieningen bekleed; na de hervorming der stedelijke corporatie van Dublin werd hij tot alderman verkozen en van 1841 tot 1842 bekleedde hij de bediening van lord-mayor der hoofdstad van Ierland. Door het ministerie Melbourne in 1835 tot magistraat van het graafschap Kerry benoemd, werd hij in 1845, in het hevigste der beweging, afgezet.

O'Connell was sedert vier jaren lid der balie en 28 jaren oud, toen hij in het huwelijk trad. Zijn vader en zijn oom, die hem later tot zijnen erfgenaam maakte, hadden hem vele schitterende partijen voorgesteld, maar hij wilde de belofte niet verbreken, welke hij aan zijne nicht, de dochter van Dr. O'Connell van Trabe gedaan had. Dit huwelijk bragt hem geen fortuin aan; het werd heimelijk, uithoofde van de tegenstand zijner bloedverwanten, voltrokken te Dublin, den 23 junij 1802.

Mevrouw O'Connell heeft steeds de achting harer vrienden en de liefde van haren man genoten; een talrijk huisgezin sproot uit hun huwelijk voort. O'Connell heeft nog vier zonen, waarvan drie leden van het Lagerhuis zijn, en twee dochters, waarvan de eene met den heer French, de andere met den heer Fitzsimons in het huwelijk getreden is.

Advertentien.

Handels-Uitbreiding.

LUTKIE en CRANENBURG, Papierhandelaren te *Amsterdam* en *'s Hertogenbosch*, hebben, om aan dat gedeelte van hunnen **PAPIERHANDEL** te *'sHertogenbosch*, door ruimte van localiteit en genoegzame afzonderlijke Bergplaatsen voor hunne verschillende Objecten, meerdere uitgebreidheid te kunnen geven, op 1e. Junij de Huizinge in de Keizerstraat betrokken " vroeger bewoond door den WelEd. Heer Mr. *HARTOGENSIS*.

Van alle hunne artikelen hebben zij thans ruimen voorraad. Uit den aard dezer meerdere uitbreiding hebben zij de meeste prijzen, nog merkelijk verminderd en het detail, tot voordeel en gemak van een ieder, tot tamelijk kleine hoeveelheden bepaald; tot welk einde van heden af aan de **Prijs-Couranten** bij hen *gratis* te bekomen zijn.

Nieuwe STOOMBOOT-DIENST,

DERDE?? VAART

TUSSCHEN

Zierikzee en Rotterdam,

EN TUSSCHENLIGGENDE PLAATSEN EN VEEREN, *VICE VERSA*:

MET DE

STOOMBOOT

STAD ZIERIKZEE.

Dagen en Uren van Vertrek in de maand Junij 1847.

VAN ZIERIKZEE:				VAN ROTTERDAM:			
Woensd. 2,	's morg.	3½	ure.	Dingsd. 1,	's morg.	5	ure.
Vrijdag 4,	»	3½	»	Dond. 3,	»	6	»
Zondag 6,	»	4½	»	Zaturd. 5,	»	8	»
Woensd. 9,	»	7½	»	Dingsd. 8,	»	11	»
Vrijdag 11,	»	9½	»	Dond. 10,	»	3	»
Zondag 13,	»	10½	»	Zaturd. 12,	»	3½	»
Woensd. 16,	»	3	»	Dingsd. 15,	»	5	»
Vrijdag 18,	»	3½	»	Dond. 17,	»	6½	»
Zondag 20,	»	4	»	Zaturd. 19,	»	8	»
Woensd. 23,	»	7	»	Dingsd. 22,	»	10	»
Vrijdag 25,	»	8½	»	Dond. 24,	»	3	»
Zondag 27,	»	10	»	Zaturd. 26,	»	3½	»
Woensd. 30,	»	11½	»	Dingsd. 29,	»	4	»

Aanlegplaatsen te *Rotterdam*, aan het Oude Hoofd.
» » *Dordrecht*, » de Hooi-Kade.

NIEUWE DIENST.

DILIGENCE ONDERNEMING van *J. M. DU BOIS* en Cie., van *Geertruidenberg* op *Tilburg* v. v. over *Raamsdonk*, *Waspik*, *Capelle*, *Besoijen* en *Spaang*.

Deze Dienst vertrekt dagelijks van *Tilburg*, des morgens om *drie* ure (alléén des Maandags, 's morgens om *twee ure*) om vóór het vertrek der Stoomboot te *Geertruidenberg* aantekomen; dewelke des Maandags om 5, en de overige dagen ten 6 ure vertrekt, naar *Dordt* en *Rotterdam*, terwijl deze Dienst, na aankomst der gemelde Boot des avonds om circa 6 uur, weder van *Geertruidenberg* vertrekt; ten einde om 9 uur te *Tilburg* te arriveren.

Hoofdkantoren te *Geertruidenberg* bij den Ondernemer.

Te *Tilburg* bij Mejufvr. de Wed. *VAN ROESEL* in den Engel.

Te *Besoijen* bij den Heer *VAN DER HEYDE*.

BEKENDMAKING.

Te rekenen van en met *Maandag den* 31 *Mei* 1847 zal een aanvang worden gemaakt met de geregelde **dagelijksche Stoomboot Vaart** van *Geertruidenberg* op *Rotterdam* en Vice Versa. De gedrukte Prospectussen zijn in de voornaamste Logementen en Koffijhuizen voorhanden.

Openbare Verkooping

VAN EEN

WINKELHUIS EN ERF,

MET AANHECHTIGE

IJZER-SMEDERIJ,

binnen de Stad Heusden.

De Notaris *A. VAN DRONGELEN*, gevestigd te *Oud-Heusden*, zal namens zijn Principaal in het openbaar verkoopen, bij voorloopige veiling, op Donderdag den 27 Mei 1847, en tot de eindelijke toewijzing op Vrijdag den 4 Junij 1847, beide de dagen des voormiddags om 11 ure, ten herberge van H. P. T. DEYMAN, te *Heusden*, de navolgende **Vaste Goederen**, binnen de Stad *Heusden*, staande en gelegen, als:

1e *Koop*. Een sedert weinige jaren vernieuwd WINKELHUIS, staande op den hoek van het Oud-Heusdensche eind, in de Wittebroodstraat, bevattende den WINKEL of VOORHUIS, eene BENEDENKAMER en een KEUKEN, twee BOVENKAMERS en de ZOLDER, Kadastraal bekend onder Sectie A. nummer 394, groot 44 ellen.

2e *Koop*. Een GEBOUW, bevattende eene ruime HOEF- of IJZER-SMEDERIJ, met aanhechtige BERGPLAATS en ERF, staande neven het vorige perceel, Kadastraal bekend onder Sectie A. nummer 616, groot 86 Ellen.

Zullende de voorschreven twee Koopen eerst afzonderlijk en daarna in massa worden geveild.

3e *of laatste Koop*. Een onbebouwd ERF, zijnde een BLEEKVELD, in de Wittebroodstraat, nabij het eerste perceel gelegen, Kadastraal bekend onder Sectie A. nummer 392, groot 85 Ellen.

Nadere inlichtingen zijn te bekomen ten Kantore van den voornoemden Notaris, mits brieven franko.

Graanmarkt

van 'sHERTOGENBOSCH

Vrijdag en Zaturdag 28 en 29 mei.

ROGGE *f* 13.35 *f* 13,85 a *f* 14.65.
BOEKWEIT *f* 10 90 a *f* 11.25 *f* 11.65.
HAVER *f* 5.50 *f* 5.75 *f* 5.90.

Beurs van Amsterdam.

Zaturdag 29 Mei ten 4 ure.

W. S. 2½ pCt. 58$\frac{1}{16}$. Dito 3 pCt. 70$\frac{5}{16}$. Dito 3 pCt. rescontre 70$\frac{3}{8}$. Dito Certific. 4 pCt. 89$\frac{1}{8}$. Handelm. 174$\frac{3}{8}$. Ardoins 85 p. st. 19. Dito 510 p. st. 18$\frac{1}{16}$.

OPGAVEN van de HOOGTE der Rivieren DE MAAS te Grave en van de DIEZE te 's Bosch, waargenomen des morgens ten 8 ure.

DATUMS	MAAS TE GRAVE: BOVEN AP.		GEWASSEN.	GEVALLEN.	DIEZE TE 'S BOSCH: BOVEN O.		ONDER O.		GEWASSEN.	[illegible]
Mei	ell.	dm.	dm.	dm.	ellen	dm.	ellen	dm.	dm.	dm.
28	5	85	»	5	»	»	»	»	»	»
29	5	81	»	4	»	»	0	63	1	»
30	4	80	»	1	»	»	0	66	»	[illegible]
31	»	»	»	»	»	»	0	69	»	[illegible]

De O. te 's Bosch is 4 el 11 duim boven AP.

* Hoogte van den Rijn te Keulen, 28 Mei, [illegible] voet 2½ duim.

Ter Drukkerij van D. A. A. DE KOOY te *'s Bosch*.